

közreműködése folytán felelős társnak tartott személy, egy, a társak közt szigorú bizalmassággal kezelt szerződés értelmében nem más, mint a harmadik személyekkel szemben minden felelősséget kizáró csendes társ, aki mint a vállalat tulajdonosa, felelősségre vonható, annak személyes bonitása történetesen semmi értéket sem jelent.

E beállítás gyakorlati jelentőségét viszonyaink között csak fokozhatja az a közismert, sajnálatos körülmény, hogy nálunk a kereskedő- és iparosvilág egy jelentős része, különböző, jórészt egyáltalán helyt nem álló indokokból — nem tesz eleget kereskedelmi törvényünk által előírt cégbejegyzetési kötelezettségének. Hogy ezzel kapcsolatban a könyvelési, leltár- és mérlegkészítési kötelezettség teljesítése körül is mily súlyos fogyatékok találhatók, szintén általánosan ismert tény. Hogy ily körülmények folytán a csendes társaság intézményével kapcsolatos veszélylehetőségek a gyakorlatban még fokozottabb mértékben jelentkezhetnek, ezt aligha kell bővebben indokolni.

Bizonyos, hogy általános hitelvédelmi szempontból ez intézmény bevezetése ilyen körülmények között aggályosnak mutatkozik.

Hogy éppen a hitelyujtás szempontjából Németországban sem nagy a rokonszenv ez intézmény iránt, az Gierke professzor dolgozatában olvashatjuk, aki megállapítja azt a körülményt, hogy a háború utáni időkben, mint hitelszerzési szempontból kielégítőbb alakulatot, inkább alkalmazták Németországban is a betéti-, mint a csendes társasági formát. Ha Németországban is visszamenőben van e társasági forma, ugyanálunk, a felhozott aggályos momentumokra való tekintettel e javaslat teljes elejtése mellett kell állást foglalnunk.

Dr. György Ernő.

Jogalkotás.

Magánjogi törvénykönyvünk életbeléptető törvénye. Az ősiség eltörléséről szóló 1848:XV. tc. kimondotta, hogy „a minisztérium az ősiség teljes és tökéletes eltörlésének alapján a polgári törvénykönyvet ki fogja dolgozni és ezen törvénykönyv javaslatát a legközelebbi országgyűlés elé terjesztendi.“ A törvény e parancsát teljesítő az igazságügyi kormány az alkotmányos élet folytonosságának helyreállítása után azonnal megindította a polgári törvénykönyv előkészítésének előmunkálatait, és amint köztudomású, ugyszólván állandóan dolgozott és dolgozik jelenleg is a nagy művön amennyiben most készül a f. évi március 1-én az országgyűlés elé terjesztett szöveg (Magyarország Magánjogi Törvénykönyve, rövidítve: Mt.) indokolása. Nyolc évtized telt el a kodifikáció szükségességének előbb

idézett törvényi deklarációja óta és talán csak most érezzük valahogy igazán, hogy a sorsnak az a különös játéka, amely folyton folyvást újabb akadályokat gördített a kodifikációs álmok megvalósulása elé, megszűnt és a tervezetek és javaslatok hosszú sorozatából végre törvény lesz.

E helyzetben — a törvénykönyv javaslata u. i. már a képviselőház igazságügyi bizottsága előtt van — érkezett a legfőbb ideje annak, hogy az igazságügyminisztérium megalkossa és nyilvánosság elé bocsássa a Mt. életbeléptető törvényének javaslatát is.

Az életbeléptető törvénynek két különböző minőségű joganyagot kell tartalmaznia, és pedig *a)* nemzetközi magánjogunk elveit és az ezek között az u. n. jurisdikcionális szabályokat és *b)* a tulajdonképpeni életbeléptető szabályokat időközi viszonylatu kérdések szabályozását és az Mt. által hatályon kívül helyezett törvények és törvényszakaszok felsorolását.

Ami a nemzetközi magánjogi szabályok elhelyezését illeti, e részben három törvényszerkesztési megoldás képzelhető el; az egyik: belevinni ezen elveket magába a magánjogi törvénykönyvbe, mint ahogy tette ezt az Optk. és Code; a másik: a magánjogi kódexet életbeléptető törvény anyagaként felvenni, mint a német és svájci törvényhozás, végül pedig: egész külön törvénybe foglalni. Polgári törvénykönyviünknek első tervezete még tartalmazott nemzetközi magánjogi szabályokat, de már a Javaslat világosan arra az álláspontra helyezkedett (I. Indokolás I. k. 16. lap), hogy a nemzetközi magánjogot, vagy a magánjogi kódex életbeléptető törvénye vagy külön törvény fogja szabályozni. Az elkülönítés indokolásául azt hozza fel a Javaslat, hogy „a nemzetközi magánjog mai fejlődése ezt az anyagot széles körben teszi nemzetközi megállapodások tárgyává, és az ilykép folytonosan fluktuáló joganyagot nem célszerű a nagyobb állandóságra szánt polgári törvénykönyvben elhelyezni“.

A nemzetközi magánjog anyagának szeparációja helyes elv, bár egyáltalában nem a Javaslat által felhozott okokból. Mert akár magába a magánjogi kódexbe vesszük is fel a nemzetközi magánjogi szabályokat, akár az életbeléptető vagy külön törvénybe, bizonyos, hogy csakis az alapelvek kodifikálásáról lehet szó, már pedig ezek egész határozott, állandó természetű és egyáltalán nem változó tartalommal élnek jogrendszerünkben, viszont az általánostól eltérő nemzetközi szerződések és egyezmények amugyis külön szabályozás tárgyai. Nem-

zetközi magánjogunk azon tételei, amelyek törvénybe foglalásáról szó lehet, egyáltalán nem alkotván folyton fluktuáló joganyagot, ez a körülmény nem is tenné szükségessé az elkülönített kodifikációt.

Amde a hivatalos indokolással szemben helyesnek kell tartanunk a külön szabályozást, egyszerűen azért, mert a szerkesztési világosság és ökonómia követelménye, hogy ez az általánossal szemben speciális jogterület, t. i. a külföldi viszonylatu magánjog, külön szabályoztassék.

Bármilyen legyen is azonban indoka a külön szabályozás célszerű voltának, a lényeges az, hogy a külföldi viszonylatu magánjogi törvény tervezetét sürgősen, — mindenestre jóval a javaslat formájában történő benyújtás előtt, — a jogi közvélemény kritikai fóruma elé kell bocsájtani, hogy ez a törvény minden egyes rendelkezéséhez hozzászólhasson és hogy a hozzászólások és viták tisztító tüzeiben a megoldások kiérhessenek. Gondoljunk csak arra, hogy a házassági perek juriszdikciójának nagyfontosságú kérdése — amelynek az ezévi jogászgylülés napirendjére kitűzött 2. számú kérdés csak egy igen kis részét öleli fel — egymagában is minő gondos és körültekintő megoldást igényel és hogy házassági törvényünk vonatkozó 14—117. §-ának rendelkezéseit, amelyeknek gyökeres revízióra szoruló voltát a gyakorlat nagyon is igazolta, mindenestre kellően át kell dolgozni.

Sürgősen meg kell tehát csinálni és kellően nyilvánosságra hozni a nemzetközi magánjogunk szabályozását is felölelő életbelépő törvény tervezetét, mert ha azt idejében meg nem kapjuk, vagy lesz egy elnagyolt életbeléptető törvényünk, amely nem teljesen kiforrott álláspontokat rögzít meg, vagy viszont körültekintő megalkotás feltartaná a Mt. életbeléptetését. Mindkét bajnak elébe vágunk, ha az életbeléptető törvénytervezetét az igazságügyi minisztérium mihamarabb elkészíti és nyilvánosságra elé hozza.

Dr. Balla Ignác.

Az osztrák végrehajtási jogsegélyegyezmény köréből. A házastársak utolsó együttlakásának helye Budapest volt; a férj elköltözött Bécsbe és mint bécsi lakos indít bontóper a felesége ellen a budapesti törvényszék előtt. A bontóperben alperesnö kérelmére a törvényszék felperesét végzéssel ideiglenes nő- és gyermektartásdíj fizetésére kötelezi, ám alperesnö azon kérelmének teljesítését, mely szerint az osztrák bíróság kerestessék meg a végrehajtás foganatosítása céljából az 1914:XXI. tc-be iktatott jogsegélyegyezményre hivatkozással megtagadja azért, mert a törvény 3. cikk 1—15. pontjaiban jelölt illetékességi okok